

RAPORT Z MONITORINGU PROGRAMU REGIONALNEGO RADIA PUBLICZNEGO – RADIO POZNAŃ S.A.

NADANEGO W OKRESIE 2-8 PAŹDZIERNIKA 2017 ROKU

POD KĄTEM:

1. OCENY OFERTY PROGRAMOWEJ, W TYM SPOSOBU REALIZACJI ZADAŃ PROGRAMOWYCH NADAWCY PUBLICZNEGO, OKREŚLONYCH W ART. 21 UST. 1 USTAWY Z DNIA 29 GRUDNIA 1992 R. O RADIOFONII I TELEWIZJI ORAZ W ROZPORZĄDZENIU KRRIT Z 27.04.2011 ROKU
2. STOPNIA REALIZACJI UZGODNIONYCH PRZEZ NADAWCĘ Z KRRIT PLANÓW PROGRAMOWYCH NA ROK 2017

Część 2

Na zlecenie
Krajowej Rady Radiofonii i Telewizji
ZP/1/DMP/2017

Uniwersytet Papieski
Jana Pawła II
w Krakowie

EDUKACYJNE LABORATORIUM
MEDIÓW SPOŁECZNOŚCIOWYCH

Uniwersytet Papieski Jana Pawła II w Krakowie

Edukacyjne Laboratorium Mediów Społecznościowych

Kraków 2017

Spis treści

Metoda badania	3
Operacjonalizacja wskaźników, system kodowania i sędziowie kompetentni.....	6
Badana próba	13
Metodologia sumarycznej oceny jakościowej audycji informacyjnych i publicystycznych.....	14
D. Opisowa ocena jakości programu	17
Walory i mocne strony.....	17
Niedostatki i słabe strony	17
Ocena realizacji zasad pluralizmu, bezstronności i wyważenia	18

Metoda badania

Ad. D

Na ocenę jakości programu składa się wiele czynników. Niektóre z nich mają charakter mierzalny a zatem całkowicie wolny od wady subiektywizmu. Większość czynników wpływających na jakość ma jednak charakter niewymierny, choć możliwy do oszacowania w ocenie jakościowej. Ta wieloczynnikowość oceny jakości programu powoduje potrzebę konstruowania narzędzi do jak najlepszego ujęcia i zdefiniowania podstawowych zmiennych wpływających na jakość programu i poszczególnych jego składowych. Zadanie to dotyczy przede wszystkim audycji informacyjnych i publicystycznych, które wprost, na mocy zapisów ustawy o rtv, muszą spełniać określone wymogi obiektywizmu, zawarte w zasadach pluralizmu, niezależności, bezstronności i wyważenia.

Dodatkowym utrudnieniem w konstrukcji i operacjonalizacji metody oceny jakości programu jest brak obiektywnego wzorca, mogącego stanowić punkt odniesienia w analizie porównawczej. Badania prowadzone nad jakością przekazu medialnego, w tym te zlecane przez KRRiT, miały zwykle charakter analiz porównawczych, w których wybrana próba z korpusu audycji jednego typu obejmowała kilku nadawców¹. Analiza programów nadawcy publicznego sprowadzała się najczęściej do badań nad zmianą struktury gatunkowej programu².

Trudność w skonstruowaniu narzędzia kompleksowej i obiektywnej oceny jakości programu, o której mowa powyżej polega na tym, że

1 Por. badanie Macieja Mrozowskiego i Tatiany Papadiak—Kuligowskiej (Ekspertyza programów informacyjnych głównych wydań TVP1 Wiadomości, TVN Fakty, Polsat Wydarzenia z okresu 4.02.2016 r. do 11.02.2016 r.)

2 Zob. Tomasz Mielczarek, Misja czy komercja – Ewolucja programu Telewizji Polskiej S.A., Zeszyty Prasoznawcze, vol. 56, nr 4, Kraków 2013, Tomasz Mielczarek, Telewizja Polska SA w latach 1994-1996, Zeszyty Prasoznawcze, nr 3/4, Kraków 1996, Maciej Mrozowski, Kultura w telewizji publicznej: dylematy misjonarza, Zeszyty Prasoznawcze, nr 3/4, Kraków 1996.

punktem odniesienia do analizy jakościowej programu powinien być jakiś modelowy zestaw cech składających się na idealny wzór z punktu widzenia cech założonych w zasadach pluralizmu, niezależności, bezstronności i wyważenia. Taki archetypiczny wzór, idealny model, optymalny fenotyp nie istnieje. Analiza jakości programu w zakresie wypełniania przezeń misji jest więc przybliżeniem, polegającym na wyodrębnianiu wskaźników, możliwych do intersubiektywnego ich wyznaczenia lub mierzenia. Następnie na przypisaniu tych wskaźników jako jednostek operacjonalizujących do czynników (najlepiej uzyskanych w starannej analizie czynnikowej), które są zdefiniowane jako elementy zakładanego efektu jakości programu. Zleceniodawca wskazał na zestaw czynników do oceny jakości audycji informacyjnych i publicystycznych, umożliwiając jednocześnie uzupełnienie tych zestawów o własne propozycje. Wykonawca korzystając z tej możliwości dodał zarówno nowe elementy oceny, jak i sformułował algorytm liczenia sumarycznej procentowej „miary obiektywizmu”.

W rezultacie do analizy jakościowej audycji informacyjnych i publicystycznych użyte zostały następujące zestawy czynników (w tabelach uwzględnione zostały także dodatkowe wskaźniki zaproponowane przez wykonawcę).

Audycje informacyjne:

Pluralizm, bezstronność i wyważenie:

Liczba przekazów w jednym wydaniu;
Ranga/waga nadana przekazom w serwisie (np. czy na pierwszych miejscach umieszczono ważne informacje krajowe, czy też inne?);
Zróżnicowany dobór tematów przekazów ze względu na: geografie (świat-kraj-region) oraz opcję polityczną;
Zachowanie proporcji w zakresie: tematów (światowych, krajowych i regionalnych);
Zrównoważony udział przedstawicieli partii politycznych;
Zrównoważony podział czasu poświęcony poszczególnym przekazom;
Obecność lub brak przekazów mieszczących się w kategorii „infotainment”;

Obecność lub brak forszpanu (zapowiedzi) przed rozpoczęciem serwisu/dziennika;
Neutralność czytającego wiadomości (brak emocjonalnego stosunku do czytanych przekazów, m.in. poprzez stosowanie jednolitej tonacji głosu, a w przypadku telewizji neutralność w zakresie gestu, mimiki twarzy, niefaworyzowanie żadnego z przekazów poprzez okazywanie przychylności/życzliwości, afirmacji lub krytyki);
Brak neutralności czytającego (m.in. obecność słów i zwrotów nacechowanych);
Wyraźne oddzielenie informacji od komentarza oraz przytaczanie źródeł przekazywanych informacji;
Inne niż ww. wskaźniki zaproponowane przez Wykonawcę:
Zawartość informacji własnych (własne wywiady lub uzyskane wypowiedzi, własne źródła informacji, relacje korespondentów z terenu i z zagranicy)
Jakość techniczna audycji (słyszalność nagrań, równy poziom dźwięku, brak hałasu lub nadmiaru głosów z tła)
Współczynnik przystępności językowej, liczony według polskiego odpowiednika indeksu mglistości Roberta Gunninga – FOG-PL(A)

Audycje publicystyczne:

Pluralizm, bezstronność i wyważenie:

Liczba tematów w jednym wydaniu audycji;
Różnorodność tematyczna audycji (polityka, sprawy społeczne, gospodarcze, ekonomiczne, krajowe, zagraniczne, etc.);
Wyważenie tematów (zachowanie proporcji czasowych dla realizowanych tematów, w zależności od ich rangi);
Właściwy dobór uczestników audycji – obecność ekspertów w danej dziedzinie, zachowanie pluralizmu w doborze przedstawicieli partii politycznych;
Neutralny sposób przedstawienia uczestników audycji (bez faworyzowania/krytyki kogokolwiek);
Zachowanie proporcji czasowych w zakresie wypowiedzi uczestników;
Zachowanie przez prowadzącego roli moderatora dyskusji;
Niewłaściwe zachowania prowadzącego – stawianie się w roli uczestnika dyskusji, emocjonalność wypowiedzi (używanie słów i zwrotów nacechowanych), przerywanie wypowiedzi innym uczestnikom;
Inne niż ww. wskaźniki zaproponowane przez Wykonawcę:
Poprawność językowa prowadzącego (używanie poprawnych form wypowiedzi, wyważony

styl języka, błędy, jąkanie się, powtórzenia, nieartykułowane dźwięki, niewyraźna mowa)
Kompetencje kompozycyjne (umiejętna kontrola tempa i potoczności audycji, metody kontrolowania dynamiki dyskusji, panowanie nad proporcjami części składowych audycji, umieszczenie audycji w kontekście ramówki – zapowiedzi, blocking i stripping). Czynniki ten stanowi uzupełnienie punktu „g)” arkusza oceny
Obraz audycji na stronie internetowej stacji.

Współczynnik przystępności językowej zaproponowany jako jeden z dodatkowych wskaźników jakości audycji informacyjnych liczony jest według polskiego odpowiednika indeksu mglistości Roberta Gunninga – FOG-PL(A). Indeks ten jest według standardów polskich (współtwórcą tego standardu jest prof. Walery Pisarek) liczony według wzoru:

$FOG-PL(A) = 0,4 * (\text{średnia liczba słów w zdaniu} + 100 * \text{stosunek liczby słów trudnych do wszystkich słów})$, gdzie A oznacza analizowaną próbę tekstu. Wyższy indeks FOG oznacza większą mglistość tekstu, do którego pełnej czytelności potrzebne jest odpowiednio wyższe wykształcenie. Przykładowo, poziom 6 tekstu oznacza przystępność na poziomie absolwenta szkoły podstawowej, poziom 12 wymaga wykształcenia na poziomie szkoły średniej.

Wykonawcy analizy opracowali także całościowy współczynnik procentowy obiektywizmu audycji WOI(A), liczony według algorytmu, będącego sumą ważoną zakodowanych wskaźników mnożonych przez przypisane im wagi.

$WOI(A) = \sum_{j=1}^n w_j * S_j(A)$, gdzie WOI(A) – oznacza wskaźnik obiektywizmu audycji A, $S_j(A)$ - oznacza wartość surową wskaźnika j dla audycji A, w_j – oznacza wagę wskaźnika j, n – oznacza liczbę wskaźników oceny.

Operacjonalizacja wskaźników, system kodowania i sędziowie kompetentni

Każdy z wymienionych w obu powyższych tabelach wskaźników podlegał dalszemu doprecyzowaniu umożliwiającemu uzyskiwanie spójności ocen różnych osób oceniających. Zdefiniowano w ten sposób system kodowania ocen liczbowych (wartości 0, 1 lub 2) w poszczególnych skalach odpowiadających wyróżnionym wskaźnikom. Dodatkowo wskaźnikom zostały nadane rangi (0,5; 1; 1,5; 2) określające wagę danego czynnika w ocenie całościowej jakości audycji. Poniższe tabele zawierają skrótowe instrukcje kodowania i rangi/wagi wskaźników dla audycji informacyjnych i publicystycznych.

Kodowanie wskaźników jakości audycji informacyjnych

Wskaźniki według kategorii	Kodowanie	Waga indeksu
a) Liczba przekazów w jednym wydaniu;	2=średnio mniej niż 3 minuty na 1 materiał newsowy w serwisie TV a 1 minuta w radiu; 1=mniejsza liczba newsów; 0=skrajnie mała liczba newsów	1
b) Ranga/waga nadana przekazom w serwisie (np. czy na pierwszych miejscach umieszczono ważne informacje krajowe, czy też inne?);	2=pierwszy news na ważny i aktualny temat krajowy (nagle dramatyczne zdarzenie, polityka, gospodarka) lub zagraniczny (dramatyczne zdarzenie), pierwsze cztery newsy (TV) lub dwa (PR) na temat najważniejszych kwestii danego dnia; 1=pierwszy news na ważny temat zagraniczny, pierwsze cztery newsy na temat najważniejszych kwestii danego dnia; 0=else	2

c) Zróżnicowany dobór tematów przekazów ze względu na: geografie (świat-kraj-region) oraz opcję polityczną;	2=informacje zróżnicowane geograficznie i politycznie; 1=zróżnicowanie geograficzne, wyraźna przewaga informacji na temat jednej opcji politycznej; 0=else	1,5
d) Zachowanie proporcji w zakresie: tematów (światowych, krajowych i regionalnych);	1=prawidłowe proporcje czasowe obecności tematów światowych, krajowych i regionalnych; 0=else	1
e) Zrównoważony udział przedstawicieli partii politycznych;	2=zachowana równowaga udziału przedstawicieli strony rządzącej i opozycji; 1=przedstawiciele jednej ze stron w nieznaczej przewadze; 0=obecni przedstawiciele wyłącznie jednej partii politycznej	1,5
f) Zrównoważony podział czasu poświęcony poszczególnym przekazom;	2=tematy zajmują czas według ważności; 1=nadmiernie rozszerzony jeden z newsów; 0=kilka newsów nadmiernie rozszerzonych lub skróconych	1,5
g) Obecność lub brak przekazów mieszczących się w kategorii „infotainment”;	2=brak materiałów infotainmentowych; 1=jeden materiał o nieznacznym zabarwieniu infotainmentowym w wydaniu weekendowym; 0=obecne materiały infotainmentowe	1
h) Obecność lub brak forszpanu (zapowiedzi) przed rozpoczęciem serwisu/dziennika;	2=jasne zapowiedzi (zajawki) kilku najważniejszych tematów; 1=obecne zapowiedzi ale niepoprawnie lub nieczytelnie sformułowane; 0=brak forszpanu	0,5

<p>i) Neutralność czytającego wiadomości (brak emocjonalnego stosunku do czytanych przekazów, m.in. poprzez stosowanie jednolitej tonacji głosu, a w przypadku telewizji neutralność w zakresie gestu, mimiki twarzy, niefaworyzowanie żadnego z przekazów poprzez okazywanie przychylności/życzliwości, afirmacji lub krytyki);</p>	<p>2=zrównowazona tonacja głosu i poziom emocji prowadzącego; 1=neutralność w tonacji, emocjonalność gestów i mimiki lub odwrotnie; 0=nadmierna afirmacja lub negacja prezentowanych w materiale stanowisk</p>	<p>2</p>
<p>j) Brak neutralności czytającego (m.in. obecność słów i zwrotów nacechowanych);</p>	<p>2=brak słownictwa nacechowanego; 1=pojedyncze słowa lub zwroty nacechowane w tekstach prowadzącego; 0=nadmierna obecność słów nacechowanych</p>	<p>2</p>
<p>k) Wyraźne oddzielenie informacji od komentarza oraz przytaczanie źródeł przekazywanych informacji;</p>	<p>2=w pełni respektowane oddzielanie informacji od komentarza oraz poprawne przywoływanie wiarygodnych źródeł informacji; 1=oddzielanie informacji od komentarza ale błędy lub braki we wskazaniu źródła informacji albo niewiarygodne źródło informacji; 0=uchylenie rażące jednemu lub obu zasadom rzetelnego dziennikarstwa</p>	<p>2</p>
<p>l) Zawartość informacji własnych (własne wywiady lub uzyskane wypowiedzi, własne źródła informacji, relacje korespondentów z terenu i z zagranicy)</p>	<p>2=więcej niż jeden news w znacznej mierze oparty o własne wiarygodne źródła informacji (setki, wywiady, relacje korespondentów); 1=jeden news z przywołaniem własnego źródła informacji; 0=brak własnych źródeł informacji</p>	<p>1,5</p>

m) Jakość techniczna audycji (słyszalność nagrań, równy poziom dźwięku, brak hałasu lub nadmiaru głosów z tła)	2=doskonała jakość edytorska audycji (dźwięk, obraz, kadrowanie, montaż, obudowa graficzna); 1=wystarczająca jakość edytorska; 0=błędy techniczne	1,5
n) Współczynnik przystępności językowej, liczony według polskiego odpowiednika indeksu mglistości Roberta Gunninga – FOG-PL(A)	2=wartość FOG od 7 do 12; 1=wartość FOG od 13 do 15; 0=wartość FOG powyżej 15	1

Kodowanie wskaźników jakości audycji publicystycznych

Wskaźniki według kategorii	Kodowanie	Waga indeksu
a) Liczba tematów w jednym wydaniu audycji;	2=optimalna liczba tematów w audycji lub aspektów jednego tematu; 1=poprawna liczba tematów z nadmiernie rozbudowanym jednym z nich; 0=zbyt mała liczba tematów	1
b) Różnorodność tematyczna audycji (polityka, sprawy społeczne, gospodarcze, ekonomiczne, krajowe, zagraniczne, etc.);	2=zróżnicowanie tematyczne; 1=jeden temat dominujący z wieloma wyraźnie wyróżnionymi aspektami; 0=jeden temat omawiany jednoaspektowo	1
c) Wyważenie tematów (zachowanie proporcji czasowych dla realizowanych tematów, w zależności od ich rangi);	2=proporcje czasu poświęconego na poszczególne tematy (aspekty) właściwie dobrane do ich rangi; 1=nadmierny czas poświęcony jednemu z tematów (aspektów); 0=proporcje czasu na poszczególne tematy (aspekty) zaburzone	1,5

<p>d) Właściwy dobór uczestników audycji – obecność ekspertów w danej dziedzinie, zachowanie pluralizmu w doborze przedstawicieli partii politycznych;</p>	<p>2=pluralizm w doborze uczestników audycji lub uzasadniona charakterem audycji obecność jednego przedstawiciela partii politycznych; 1=uczestnicy lub uczestnik audycji nie jest politykiem (ekspert); 0=nieuzasadniony brak pluralizmu w doborze gości</p>	<p>1,5</p>
<p>e) Neutralny sposób przedstawienia uczestników audycji (bez faworyzowania/krytyki kogokolwiek);</p>	<p>1=przedstawienie jednolite; 0=przedstawianie z komentarzem lub złośliwością</p>	<p>2</p>
<p>f) Zachowanie proporcji czasowych w zakresie wypowiedzi uczestników;</p>	<p>1=proporcje czasu wypowiedzi rozłożone równomiernie; 0=wyraźna przewaga czasu trwania wypowiedzi jednej z obecnych stron</p>	<p>2</p>
<p>g) Zachowanie przez prowadzącego roli moderatora dyskusji;</p>	<p>2= pytania o fakty i o opinie, rzeczowe komentarze; 1= zadawanie wyłącznie pytań o opinie; 0= nadmierna aktywność, niepotrzebne komentarze;</p>	<p>2</p>
<p>h) Niewłaściwe zachowania prowadzącego – stawianie się w roli uczestnika dyskusji, emocjonalność wypowiedzi (używanie słów i zwrotów nacechowanych), przerywanie wypowiedzi innym uczestnikom;</p>	<p>2= zrównoważona tonacja głosu i poziom emocji prowadzącego, nieliczne słowa nacechowane; 1= dostrzegalna w głosie życzliwość wobec któregoś z prezentowanych stanowisk; 0=nieuzasadnione zróżnicowanie tonu i emocjonalności głosu prowadzącego, nadmierna afirmacja lub negacja prezentowanych w materiale stanowisk</p>	<p>2</p>

i) Poprawność językowa prowadzącego (używanie poprawnych form wypowiedzi, wyważony styl języka, błędy, jąkanie się, powtórzenia, nieartykułowane dźwięki, niewyraźna mowa)	2=bezbłędny język prowadzącego, poprawna wymowa i styl; 1=nieliczne błędy językowe; 0=błędy, jąkanie się, powtórzenia, nieartykułowane dźwięki, niewyraźna mowa	1,5
j) Kompetencje kompozycyjne (umiejętna kontrola tempa i potoczności audycji, metody kontrolowania dynamiki dyskusji, panowanie nad proporcjami części składowych audycji, umieszczenie audycji w kontekście ramówki – zapowiedzi, blocking i stripping). Czynniki ten stanowi uzupełnienie punktu „g)” arkusza oceny	2=opanowana kontrola tempa audycji, jej struktury, proporcji czasowych, odniesienia do innych elementów ramówki programu; 1=nieliczne błędy w kontroli kompozycji audycji; 0=brak kompetencji kompozycyjnych, nieumiejętne prowadzenie audycji	1,5
k) Obraz audycji na stronie internetowej stacji.	2=wyczerpujące i szybko zamieszczone informacje o audycji na stronie internetowej nadawcy, czytelny dostęp do tych informacji i do zapisu samej audycji; 1=obecne informacje o audycji na stronie internetowej, ale niepełne i trudne do znalezienia; 0=brak informacji o audycji na stronie nadawcy	1

Rangi (wagi wskaźników) zostały nadane w efekcie badania fokusowego przeprowadzonego z udziałem grupy ekspertów z dziedziny medioznawstwa odpowiedzialnych za kontrolę jakości przeprowadzonego monitoringu. Uzyskane skalowania dwóch zestawów czynników oceny jakości (dla audycji informacyjnych i publicystycznych) dokonane przez ośmioro sędziów kompetentnych poddane zostały analizie zgodności. Zastosowana została metoda liczenia miary zgodności Alfa Krippendorfa. Uzyskany został satysfakcjonujący wynik pozwalający przyjąć nadanie wag

czynnikom za uzgodnione. Wynik tego uzgodnienia zawiera się w trzeciej kolumnie powyższych tabel.

Przeprowadzone zostało następnie badanie spójności ocen sędziów kompetentnych w odniesieniu do kilku wybranych audycji pilotażowych (informacyjnych i publicystycznych). Na części z tych audycji dokonano oceny w parach sędziów oceniających, poprzez zastosowanie triangulacji. Wszystkie te testy wykazały zasadniczą spójność kodowania a zatem zgodność sędziów kompetentnych także w tym zakresie.

Algorytm obliczania „współczynnika obiektywizmu” WOI (A) wyrażany był procentowo, przy przyjęciu za 100% maksymalnych możliwych ocen do uzyskania w każdej skali. W celach ilustracyjnych, bardziej niż interpretacyjnych, autorzy badania posłużyli się słowną interpretacją wyniku procentowego, przyjmując, że ocena powyżej 90% może być uznana za „bardzo wysoką”, od 80% do 90% za „wysoką”, od 70% do 80% za „niezbyt wysoką” a poniżej 70% za „niską”. Współczynnik WOI (A), jako wielkość liczbowa, służyła także w określeniu średnich wyników dla poszczególnych prowadzących audycje bądź czytających serwisy informacyjne, a następnie dla poszczególnych audycji osobno i sumarycznie dla obu głównych kategorii audycji.

Badana próba

Jednostką podlegającą analizie jakościowej była pojedyncza audycja, w wypadku audycji informacyjnych zwykle składająca się z szeregu newsów (wydzielonych informacji, w terminologii zleceńodawcy nazywanych „przekazami”). Ze względu na charakter i cel analizy ocenie nie podlegały pojedyncze newsy (elementy składowe audycji informacyjnych) z osobną, zatem wnioski z analizy jakościowej w mniejszym stopniu dotyczą pracy autorów pojedynczych „przekazów” (reporterów, researcherów, operatorów, montażystów), a w większym wydawców i redaktorów audycji i, w stopniu najwyższym, lektorów („anchorów”, gospodarzy programu, czytających). W wypadku audycji

publicystycznych ocena jakościowa nie dotyczy zachowania gości, zaproszonych uczestników, skupia się natomiast na pracy gospodarzy audycji i, w mniejszym stopniu, ich redaktorów i wydawców.

Do zanalizowania jakościowego badanych prób tygodniowych programu wybrano następujące audycje informacyjne: **Serwis informacyjny** a także audycje umieszczone w planie finansowo-programowym w kategorii Informacja **Przy gorącym stole, Skazani na dialog** (ocenione jakościowo, ze względu na ich charakter, według kryteriów przypisanych audycjom publicystycznym).

Pozostałe audycje informacyjne są serwisami specjalistycznymi (pogoda, sytuacja na drogach, wydarzenia sportowe) i choć oczywiście wspierają misję informacyjną i edukacyjną nadawcy publicznego, nie stanowią o pluralizmie, bezstronności, niezależności i wyważeniu.

Według zestawu parametrów oceny jakości z punktu widzenia wypełniania misji określonej w art. 21 ust. 1 ustawy z dnia 29 grudnia 1992 r. o radiofonii i telewizji (Dz.U.2016.639 ze zmianami) zostały zbadane następujące audycje publicystyczne: **Ring młodych, W środku dnia, Ekonomizer, Kluczowy temat, Rozmowy przy małej czarnej, Wywiad z chuliganem**.

Metodologia sumarycznej oceny jakościowej audycji informacyjnych i publicystycznych

Poza wieloczynnikową opisową analizą poszczególnych audycji, zawartą w części B raportu, podsumowane zostały uwagi zawarte w tych szczegółowych analizach dotyczące w szczególności:

W wypadku audycji informacyjnych:

Obszaru geograficznego najczęściej obecnego w przekazie informacyjnym nadawcy.

Najczęściej pojawiającej się tematyki i ewentualnych dysproporcji w nadanych tej tematyce rangach (miejsce w audycji, czas poświęcony).

Gatekeepingu – obecności najważniejszych kwestii i ich atrybutów, kolejności ich umieszczenia w serwisie.

Źródła inspiracji newsa i jego aktualności.

Stopnia uramowienia przekazu (jednostronność lub wielostronność przekazu).

Stopnia złożoności poszczególnych newsów (zrozumiałość całości przekazu, logika poszczególnych elementów newsa – setki, voice-over, komentarze z offu, stand-upy, wprowadzenia prowadzącego).

Ogólnej oceny tempa i konstrukcji audycji (liczba newsów, proporcje czasu, dyscyplina w czasie rozpoczęcia i zakończenia, poprawności forszpanów).

Formy przekazu (wiadomość czytana, relacja reporterska, relacja reporterska z setkami, relacja live, materiał archiwalny, felieton filmowy, impresja).

Stopnia samodzielności w przygotowywaniu serwisów informacyjnych (udział materiałów i relacji własnych).

Szerokości źródeł informacji – liczby korespondentów w terenie, liczby korespondentów z kraju i z zagranicy, informacje z mediów społecznościowych.

Bezstronności w prezentowanych opiniach (proporcje udziału ewentualnych stron politycznych, obecność lub brak pozawerbalnych sugestii obrazem lub dźwiękiem, obecność ocen wartościujących w tekstach offu).

Zachowania podstawowych reguł dziennikarstwa informacyjnego (zasada oddzielania komentarza od informacji, poprawne przytaczanie źródeł informacji, prezentacja faktów, ich przyczyn i skutków).

Neutralności w czytaniu wiadomości (pod względem tonu, emocji, tempa).

Poprawności językowej i poziomu przystępności przekazu.

Oprawy graficznej i wizualnej (w wypadku programu telewizyjnego – infografiki, belki, animacje).

Zdarzających się błędów konstrukcyjnych i technicznych.

W wypadku audycji publicystycznych:

Staranności kompozycyjnej prowadzącego lub prowadzących (zapowiedź i prezentacja uczestników, liczba przerw i dopowiedzeń, kontrola tempa i proporcji tematów i pojedynczych wypowiedzi).

Zrównoważonego podziału czasu audycji (pomiędzy uczestników, pomiędzy tematy i ich aspekty).

Neutralności i bezstronności prowadzącego (w doborze tematów, doborze uczestników, w tonie wypowiedzi, obecności emocji).

Poprawności warsztatowej (kompetentne zadawanie pytań, unikanie komentarza, pytanie o fakty i opinie).

Poprawności językowej w zakresie wymowy, formy wypowiedzi, mowy ciała, intonacji).

Obecności zapisu audycji i jej obrazu na stronie internetowej nadawcy.

Wskazane zostały też walory i niedostatki, mocne i słabe strony całości programu w realizacji zadań ustawowych i planów programowych.

D. Opisowa ocena jakości programu

Walory i mocne strony

Aspekt informacyjny

- brak w próbie tygodniowej powtórek audycji;
- przewaga treści regionalnych w audycjach informacyjnych i publicystycznych;
 - dodatkowe skróty serwisów informacyjnych;
 - osobny serwis wiadomości lokalnych;
- mnogość i różnorodność audycji kulturalnych;

Aspekt komentatorski

- w serwisach informacyjnych wyraźnie oddzielone informacje od komentarza i przeważnie podane również źródła doniesień i materiałów;
- właściwy, zróżnicowany dobór gości w audycjach publicystycznych;

Aspekt komunikacyjny

- dobra jakość techniczna transmisji sportowych;
- bardzo przejrzyste prowadzona strona internetowa stacji.

Niedostatki i słabe strony

Aspekt informacyjny

- niewłaściwa ranga wiadomości w serwisach informacyjnych;
- brak forszpanów w serwisach informacyjnych;
- niepunktualność serwisów;

Aspekt komentatorski

- nadużywanie kolokwializmów w audycjach publicystycznych
- wątpliwej jakości felietony autorskie

Aspekt komunikacyjny

- zajmowanie przez audycje rozrywkowe prawie połowy tygodniowego czasu antenowego;
- niewiele audycji edukacyjnych;

Ocena realizacji zasad pluralizmu, bezstronności i wyważenia

Audycje informacyjne

Serwis informacyjny i jego skrótowe wydanie są geograficznie i tematycznie zróżnicowane. Pojawiają się w nich pełne informacje z zagranicy, najczęściej w postaci materiałów agencyjnych i korespondencji wyprodukowanych przez Polskie Radio lub IAR. Korespondencje zagraniczne są niekiedy wręcz nadużywane, emitowane w nadmiarze. W serwisach przeważają jednak newsy regionalne, bywa, że serwis (co nie jest wadą) w całości dotyczy tylko regionu. Serwisanci korzystają często do relacji otrzymywanych przez lokalnych korespondentów w formie nagrań, relacji reporterskich, sporadycznie wejść na żywo. W paśmie porannym i popołudniowym serwisy zawierają mniej wiadomości lokalnych (są wtedy bowiem emitowane specjalne wydania lokalnych newsów).

Selekcja i kolejność informacji (gatekeeping) jest poprawna, zwykle pojawienie się materiału na „jedynce” jest właściwe, następne informacje umieszczane są w kolejności według rangi, prawie nieobecne są tematy softowe, infotainmentowe. Sporadycznie zdarza się nietrafione umieszczenie materiału na nieznaczący i pozbawiony aktualności temat na miejscu pierwszym lub drugim w serwisie, albo nadmierne przedłużenie informacji z jednego przekazu, kosztem innych newsów danego serwisu.

Pojedyncze materiały trwają około jednej minuty, z nielicznymi wyjątkami w wypadku dłuższych relacji reporterskich, a także korespondencji zagranicznych. Niekiedy, szczególnie w skrótowym wydaniu serwisu

pojawiają się informacje krótkie, flesztowe. Serwisy są utrzymane w dobrym tempie, szybko i poprawnie czytane. Technicznie relacje są przygotowywane bez zarzutu. Niska jest niekiedy jakość połączeń telefonicznych i nagrań z miejsca zdarzenia (szumy z tła, nierówny poziom dźwięku). Jakość odbioru psuje puszczana, niekiedy całkiem głośno, muzyka w tle czytanych informacji.

Serwisy główne i lokalne są często spóźnione, nawet o prawie minutę lub też rozpoczynają się sporo przed pełną godziną lub półgwka godziny, co jest błędem.

Wszyscy lektorzy czytają informacje bez słów nacechowanych, bez komentatorskich wstępów i podsumowań, jednolitą intonacją, bez udziału emocji. Używają języka zrozumiałego, o niskim poziomie mglistości, unikają dłuższych zdań, skomplikowanego słownictwa i kolokwializmów. Niektórzy prowadzący nie przedstawiają się przed wiadomościami lokalnymi. Poprawnie podawany jest odnośnik do strony internetowej po serwisach lokalnych, wskazujący na możliwość śledzenia nowych wiadomości online.

W serwisie oddzielona jest część informacyjna od komentatorskiej (którą stanowią przytoczone lub nagrane opinie urzędników, polityków i ekspertów, czasem także osób z ulicy (sonda uliczna). Serwisy zawierają jednak często, co jest błędem, cytaty lub wypowiedzi tylko jednej strony sceny politycznej. Nawet jeśli w kolejnych wydaniach serwisu pojawia się przeciwstawna opinia, nie jest to dobra metoda wypełnienia zasady pluralizmu. W serwisie poprawnie podane są wiarygodne źródła informacji, choć kilkakrotnie odnotowano brak poprawnych wskazań osób wypowiadających się.

Równy i wysoki poziom warsztatowy czytających serwis potwierdzają wyniki w analizie jakościowej poziomu obiektywizmu mieszczące się znacznie powyżej 80%.

Poziom zrozumiałości języka używanego przez serwisantów mieści się w granicy od 7 do 12 poziomu w polskiej skali Gunninga, a więc jest przystępny dla przeciętnego słuchacza.

Serwisy nie rozpoczynają się od zapowiedzi tematów. Brak forszpanów jest wyborem stacji, jest w ocenie jakościowej traktowany jako minus, ale w ocenie wagi tego wskaźnika eksperci nie nadali mu wysokiej rangi, stąd też nie wpłynął na znaczące obniżenie zmierzonego poziomu obiektywizmu.

W większości wypadków mamy do czynienia z poprawnym update'owaniem. Informacje umieszczone w kolejnych serwisach wykorzystywane są bardzo rzadko bez zmian lub z niewielkimi zmianami.

Przy gorącym stole

Debatę w badanym tygodniu prowadził Łukasz Kaźmierczak. Tematyka niezbyt zróżnicowana, ogniskuje się wokół projektu ustawy o dostępie do broni oraz kontekstu wchodzącej w życie ustawy dezubekizacyjnej. Poprawnie zachowane proporcje w ramach tematów. Dobór odpowiedni w ramach charakteru audycji – reprezentatywni przedstawiciele wszystkich głównych stron sceny politycznej. Sposób przedstawienia gości neutralny. Prezentacja także na koniec audycji. Prowadzący zadaje konkretne pytania. Wypowiedzi rozmówców z zachowaniem proporcji czasowych.

Prowadzący modyfikuje początek rozmowy ze względu na świeżą wiadomość o strzelaninie w Las Vegas. Moderuje nieagresywnie, pyta o fakty i opinie, na ogół skutecznie kontroluje przebieg i tempo rozmowy. Nie używa słów i zwrotów nacechowanych. Przypomina, ale nie zawsze nazwiska osób ponownie zabierających głos lub „wywołanych” przez prowadzącego.

Prowadzący wielokrotnie przerywa rozmówcom wtrącając krótkie dopowiedzenia. Pod koniec audycji nie ingeruje w skuteczny sposób w

spięcie między uczestnikami debaty. Techniczne błędy polegają na zbyt głośno słyszalnych odgłosach ze studia.

Prowadzący używa poprawnej polszczyzny. Audycja przebiega spokojnie, w dobrym tempie. Na koniec audycji prowadzący nie zapowiada kolejnego jej wydania. Poprawnie przedstawione informacje na stronie internetowej stacji.

Skazani na dialog

Niewielka liczba tematów głównych (ustawa o zakazie handlu w niedzielę oraz otoczka Funduszu Pracy i środków na przekwalifikowanie bezrobotnych). Tematyka niezbyt zróżnicowana, ogniskuje się wokół projektu ustawy o zakazie handlu w niedzielę i funduszu dla bezrobotnych.

Poprawnie zachowane proporcje w ramach tematów. Dobór gości odpowiedni w ramach charakteru audycji – reprezentatywni przedstawiciele obu stron dialogu społecznego. Sposób przedstawienia gości neutralny. Prezentacja także na koniec audycji.

Prowadzący zadaje interesujące i przygotowane pytania. Wypowiedzi rozmówców z zachowaniem proporcji czasowych. Prowadzący moderuje spokojnie, poprawnie kontrolując przebieg i tempo rozmowy. Nie używa słów i zwrotów nacechowanych. Przypomina i zapowiada nazwiska gości zabierających głos. Nie przerywa rozmówcom. Pozwala na dynamiczną wymianę zdań. Prowadzący używa poprawnej polszczyzny.

Audycja przebiega w dobrym tempie. Kilkakrotnie rozmowę przerywa jingiel, co sprawia wrażenie nienadawania audycji na żywo. Na koniec audycji prowadzący nie zapowiada kolejnego jej wydania. Poprawnie przedstawione informacje na stronie internetowej stacji.

Audycje publicystyczne

Goście zapraszani na debaty publicystyczne i biorący udział w wywiadach reprezentują zróżnicowane opcje polityczne lub środowiska eksperckie. Prowadzący w sposób wyważony i bezstronny prowadzą rozmowy i dyskusje. Umiejętności kompozycyjne na ogół pozwalają im na kontrolowanie czasu i tempa audycji. Poniższa analiza dotyczy siedmiu audycji publicystycznych wchodzących w skład programu stacji. W tabeli znajdują się oceny współczynnika obiektywizmu uzyskane przez poszczególnych prowadzących.

Ring młodych (Ring wielkopolski)

Dobór odpowiedni w ramach charakteru audycji – reprezentatywni przedstawiciele ugrupowań reprezentowanych w sejmiku wojewódzkim.

Sposób przedstawienia gości neutralny, choć z żartobliwym dopowiedzeniem przy ostatnim gościu. Prezentacja także na koniec audycji.

Prowadzący zadaje rzeczowe pytania, podprowadza pod nowe wątki tematyczne. Wypowiedzi rozmówców z zachowaniem proporcji czasowych. Prowadzący moderuje poprawnie, kontrolując przebieg rozmowy. Ma ułatwione zadanie przez zdyscyplinowanie uczestników debaty. Nie używa słów i zwrotów nacechowanych. W trakcie i pod koniec audycji przerywa rozmowę, oddając głos serwisantom z najnowszymi wiadomościami na temat huraganu Ksawery.

Prowadzący nie przerywa na ogół rozmówcom. Pozwala na wymianę zdań. Przypomina zbyt rzadko nazwiska gości zabierających głos. Używa poprawnej polszczyzny.

Audycja przebiega w dobrym tempie. Przerwy na świeże wiadomości wprowadzają zakłócenie w toku audycji. Na koniec audycji prowadzący nie zapowiada kolejnego jej wydania. Poprawnie przedstawione informacje na stronie internetowej stacji.

W środku dnia

Audycja, w której prowadzone są dyskusje na najważniejsze bieżące tematy, głównie z regionu wielkopolskiego. Słuchacze, łącząc się ze studiem Radia Poznań, mają okazję wyrazić swoje zdanie w dyskusji.

Dobór odpowiedni. Na ogół w audycji pojawia się dwoje gości wypowiadających się komplementarnie, choć osobno. Ich wypowiedzi są odtworzone z wcześniejszych nagrań. Audycja odbywa się z udziałem słuchaczy, liczne połączenia telefoniczne. Sposób przedstawienia gościa neutralny. Prowadzący zadaje dobrze przygotowane pytania. Wypowiedzi gości z zachowaniem proporcji czasowych. Prowadzący moderuje poprawnie, pyta o fakty i opinie, kontroluje przebieg i tempo rozmów zarówno z ekspertami, jak i z dzwoniącymi słuchaczami. Nie używa słów i zwrotów nacechowanych.

Prowadzący rzadko przerywa rozmówcom, wtrącając krótkie dopowiedzenia, używa poprawnej polszczyzny. Audycja przebiega w dobrym tempie. Na koniec audycji prowadzący nie zapowiada kolejnego jej wydania.

Ekonomizer

Audycje prowadzi kompetentnie Łukasz Kaźmierczak. Niewielka liczba tematów, dłuższe skupienie wokół nowych regulacji dotyczących e-składki oraz okoliczności zadłużenia pracowników i przedsiębiorstw, większa liczba podtematów. Tematyka niezbyt zróżnicowana, ogniskuje się wokół działania ZUS. Poprawnie zachowane są proporcje w ramach tematów.

Dobór zaproszonego gościa jest odpowiedni w ramach charakteru audycji – reprezentatywny i kompetentny urzędnik ZUS. Sposób przedstawienia gościa neutralny. Prezentacja także na koniec audycji.

Prowadzący zadaje dobrze przygotowane, bardzo szczegółowe pytania. Wypowiedzi gościa z zachowaniem proporcji czasowych, niektóre kwestie zbyt rozwlekłe. Prowadzący moderuje w uładowanej, hiper-uprzejmej

formie, pyta o fakty i opinie, skutecznie kontroluje przebieg i tempo rozmowy. Nie używa słów i zwrotów nacechowanych.

Prowadzący niekiedy przerywa rozmówcy wtrącając krótkie dopowiedzenia. Zadając niewygodne pytanie niepotrzebnie formułuje zastrzeżenie („Muszę tak po dziennikarsku zapytać”). Wątki poruszane w audycji stanowią wysoce specjalistyczne informacje, mogące zainteresować niewielki zakres audytorium.

Kluczowy temat

Prowadzona przez Łukasza Kaźmierczaka i jednokrotnie przez Wojciecha Sikorskiego audycja poświęcona wybranemu aktualnemu tematowi.

Prowadzący zadają pytania z punktu widzenia laika lub osoby zainteresowanej danym tematem. Wypowiedzi gości umieszczone są w audycji z zachowaniem proporcji czasowych.

Prowadzący moderują poprawnie, pytają o podstawowe fakty i opinie, kontrolują przebieg i tempo rozmowy. Nie używają słów i zwrotów nacechowanych. Prowadzący sporadycznie przerywają rozmówcom wtrącając krótkie dopowiedzenia i dopytując o szczegóły. Drugi z prowadzących audycję sobotnią nie kontroluje przebiegu i tempa rozmowy, pozwalając na rozwlekłe wypowiedzi. Audycja przebiega w monotonnym tempie, narzuconym przez gościa.

Rozmowy przy małej czarnej

Prowadzone przez Joannę Divineń dwie lub trzy krótkie dyskusje podczas codziennej porannej audycji „Mała czarna” z zaproszonymi gośćmi. Dobór gości audycji odpowiedni. Gościem jest zawsze ekspert w omawianej dziedzinie. Sposób przedstawienia gościa neutralny.

Prowadząca zadaje dobrze przygotowane pytania. Wypowiedzi gościa z zachowaniem proporcji czasowych. Prowadząca moderuje poprawnie, z wyczuciem kontroluje przebieg i dobre tempo rozmowy. Nie używa słów i

zwrotów nacechowanych, nie przerywa nadmiernie rozmówcy, wtrącając jedynie niekiedy krótkie dopowiedzenia.

Wywiad z chuliganem

Wywiad prowadzony przez Piotra Lisiewicza z poeta i bardem Andrzejem Kołakowskim na temat patriotyzmu.

Prowadzący wczuwa się w temperaturę rozmowy, nadaje jej ton i tempo. Moderuje poprawnie, spokojnie kontrolując przebieg rozmowy. Dobrze przygotowane prezentacje nowych podtematów, przeradzające się w mini-eseje lub komentarze na tematy patriotyzmu.

Prowadzący nie przerywa na ogół rozmówcy. Wprowadzenia do kolejnych tematów niekiedy zbyt emocjonalne. Prowadzący używa poprawnej polszczyzny. Audycja przebiega w dobrym tempie. Poprawnie przedstawione informacje na stronie internetowej stacji.

Zła jakość dźwiękowa nagrania, z wyraźnym pogłosem jest minusem audycji.

Średnie ocen według prowadzących

Prowadzący	Kategoria	Nazwa audycji	Średnia ocena
Piotr Jaśkowiak	Informacja	Serwis informacyjny	91,19%
Piotr Maciejewski	Informacja	Serwis informacyjny	91,27%
Grzegorz Ługawiak	Informacja	Serwis informacyjny	89,32%
Jacek Cerkaski	Informacja	Serwis	91,28%

		informacyjny	
Mikołaj Gronet	Informacja	Serwis informacyjny	91,11%
Brak nazwiska prowadzącego	Informacja	Serwis informacyjny	87,18%
Aleksandra Włodarczyk	Informacja	Serwis informacyjny	90,31%
Łukasz Kaźmierczak	Informacja	Przy gorącym stole	83,33%
Łukasz Kaźmierczak	Informacja	Ring młodych (Wielkopolski ring)	90,00%
Łukasz Kaźmierczak	Informacja	Całość w kategorii „Informacja”	86,67%
Jacek Kosiak	Informacja	Skazani na dialog	95,00%
Tomasz Jędraszczak	Publicystyka	W środku dnia	87,33%
Łukasz Kaźmierczak	Publicystyka	Ekonomizer	87,50%
Łukasz Kaźmierczak	Publicystyka	Kluczowy temat	83,34%
Łukasz Kaźmierczak	Publicystyka	Całość w kategorii „Publicystyka”	84,17%
Łukasz Kaźmierczak	Informacja / Publicystyka	Całość w obu kategoriach	84,88%
Wojciech Sikorski	Publicystyka	Kluczowy temat	86,67%
Piotr Lisiewicz	Publicystyka	Wywiad z	90,00%

		chuliganem	
Joanna Divina	Publicystyka	Rozmowy przy małej czarnej	92,66%

Średnie ocen według audycji

Nazwa audycji	Kategoria	Średnia ocena
Serwis informacyjny	Informacja	90,94%
Przy gorącym stole	Informacja	83,33%
Skazani na dialog	Informacja	95,00%
Ring młodych (Wielkopolski ring)	Informacja	90,00%
W środku dnia	Publicystyka	87,33%
Ekonomizer	Publicystyka	87,50%
Wywiad z chuliganem	Publicystyka	90,00%
Kluczowy temat	Publicystyka	84,00%
Rozmowy przy małej czarnej	Publicystyka	92,66%

Średnie ocen według kategorii:

Kategoria	Średnia ocena
Informacja	90,90%
Publicystyka	89,13%

Wyniki liczbowe odzwierciedlają ogólny bardzo dobry wynik uzyskany podczas analizy jakościowej realizacji zasad pluralizmu, bezstronności i

wyważenia audycji składających się na program Radia Poznań w badanym tygodniu.